

T. C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-602/3336

31/7/2009

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 2/2/2009 tarihinde kararlaştırılan "Tebliğat Kanunu ile Adli Sicil Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T.C. B.02.0. KKG.0.10/101-602/3336	
Tebliğat Kanunu ile Adli Sicil Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı	1/742
Adalet	01 Ekim 2009
SB. KKKM	

TEBLİGAT KANUNU İLE ADLÎ SİCİL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Kazaî merciler, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler, (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar, (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile il özel idareleri, belediyeler, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak elektronik ortam da dâhil tüm tebligat, bu Kanun hükümlerine göre Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü veya memur vasıtasıyla yapılır.”

MADDE 2- 7201 sayılı Kanuna 7 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Elektronik tebligat:

MADDE 7/a- Tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir.

Sermaye şirketlerine elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur.

Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre elektronik yolla tebligatın zorunlu bir sebeple yapılamaması hâlinde bu Kanunda belirtilen diğer usullerle tebligat yapılır.

Elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen üçüncü günün sonunda yapılmış sayılır.

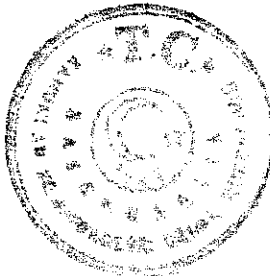
Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 3- 7201 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığı anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır. Bunun dışında başkaca bir adres araştırması yapılmaz.”

MADDE 4- 7201 sayılı Kanunun 21 inci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrada yer alan “fıkra” ibaresi “fıkralar” olarak değiştirilmiştir.

“Gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim eder ve teslim edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.”

MADDE 5- 7201 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendinde yer alan “yapıldığını” ibaresi “yapıldığını, adreste bulunmama” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 6- 7201 sayılı Kanununun 25/a maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu maddeye göre kazaî merciler tarafından çıkarılacak tebligatta, tebliğ evrakı doğrudan o yerdeki Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslughuna gönderilebilir.”

MADDE 7- 7201 sayılı Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan “ayrıca” ibaresi metinden çıkarılmış ve anılan bentte yer alan “gazetede” ibaresi “gazetede ve ayrıca elektronik ortamda” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 8- 7201 sayılı Kanununun 35 inci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır.”

“Daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adresleri esas alınır ve bu madde hükümleri uygulanır.”

“Daha önce yurt dışındaki adresine tebligat yapılmış Türk vatandaşı, yurt dışı adresini değiştirir ve bunu tebliğ çıkaran mercie bildirmez, adres kayıt sisteminden de yerleşim yeri adresi tespit edilemezse, bu kişinin yurt dışında daha önce tebligat yapılan adresine Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslughunca 25/a maddesine göre gönderilen bildirim adresine ulaştığının belgelendiği tarihten itibaren otuz gün sonra tebligat yapılmış sayılır.”

MADDE 9- 7201 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Celse esnasında veya kalemde tebligat:

MADDE 36- Celse esnasında veya kalemde, soruşturmaya, davaya ya da takibe ait evrakın, taraflara, katılana veya vekillerine tutanağa geçirilmek suretiyle veya imza karşılığında, tebliğ konusu belirtilerek tevdi, tebliğ hükmündedir. Bu durumda ayrıca tebliğ mazbatası düzenlenmesi gerekmez.”

MADDE 10- 7201 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 49-** Tapuda kayıtlı veya miras, istimlak, cebrî icra veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahipleri, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini, buldukları yerin tapu idaresine bildirmeye mecburdur. Davetiye veya tebliğ evrakı, bu suretle bilinen son adrese gönderilir. Hak sahiplerinin adres bildirmemeleri hâlinde adres kayıt sistemindeki adresleri tebligat adresleri olarak kabul edilir.”

MADDE 11- 7201 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yönetmelik:

MADDE 60- Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri, Maliye ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşü alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 12- 7201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Teknik altyapının kurulması, tüzük hükümlerinin uygulanması:

GEÇİCİ MADDE 1- Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde kurarak faaliyete geçirir.

60 ıncı maddede belirtilen yönetmelik, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen altı ay içinde hazırlanır. Anılan yönetmelik yürürlüğe girene kadar Tebligat Tüzüğü'nün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Mevzuatta Tebligat Tüzüğü'ne yapılan atıflar 60 ıncı madde hükmü uyarınca çıkarılacak yönetmeliğe yapılmış sayılır.”

MADDE 13- 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adlî Sicil Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

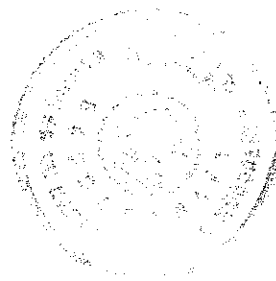
“MADDE 13- (1) Bir suçla ilişkin soruşturma ve kovuşturma kapsamında adlî sicil ve arşiv kayıtlarında; mahkeme, hâkim, askerî hâkim, Cumhuriyet başsavcılığı ve askerî savcılık doğrudan doğruya sorgulama yapabilir.

(2) Kolluk ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, görev ve yetkileri kapsamında ihtiyaç duydukları adlî sicil ve arşiv kayıtlarını, Adalet Bakanının izni ile Adlî Sicil ve Arşiv Kaydı Paylaşım Sisteminden sorgular. Adlî Sicil ve Arşiv Kaydı Paylaşım Sistemi veri tabanındaki bilgilerin tamamı hiçbir kuruma veya kişiye verilemez. Kolluk ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, mevzuatın izin verdiği durumlarda, kendi iş ve işlemlerine esas olmak üzere, sadece o iş ve işlemle ilgili olarak sorgulama yapabilir. Sorgulanan adlî sicil ve arşiv kayıtlarına ilişkin bilgi ve belgeler, sorgulama yapan kurumlarda sorgulamayla ilgili iş ve işlemin tamamlanmasından sonra hiçbir şekilde muhafaza edilemez veya kayıt altına alınamaz; sorgulamanın tamamlanmasından sonra imha edilir.

(3) Gerçek kişiler, kendileri ile ilgili adlî sicil ve arşiv kayıtlarını güvenli elektronik imza veya yönetmelikle belirlenecek diğer güvenli kimlik doğrulama araçlarını kullanarak sorgulayabilir. Sorgulama sonucu oluşturulan elektronik imzalı adlî sicil veya arşiv kaydı belgesi, elektronik ortamda ilgisine güvenli şekilde ulaştırılır.

(4) Adlî Sicil ve Arşiv Kaydı Paylaşım Sisteminden elektronik ortamda kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişilerce yapılacak sorgulamalardan ücret alınmaz.

(5) Bu maddenin uygulanmasına yönelik teknik altyapıya, kurulacak sistemlerin güvenliğine, kişisel verilerin korunmasına, sorgulanan adlî sicil ve arşiv kayıtlarına ilişkin bilgi ve belgelerin sorgulama yapan kurumlarca imha edilmesine ve bu maddenin uygulanmasına dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

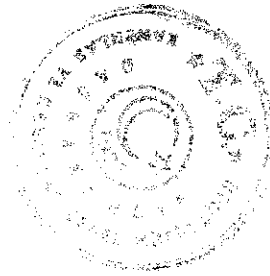
MADDE 14- 5352 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişilerce doğrudan sorgulamanın uygulamaya geçirilmesi

GEICI MADDE 3- (1) 13 üncü maddenin beşinci fıkrasında belirtilen yönetmelik, bu maddenin yayımını izleyen altı ay içinde Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanır.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde 13 üncü maddenin uygulanmasına yönelik teknik altyapıyı kurarak, Adalet Bakanından gerekli izni alır.

(3) Adalet Bakanından izin alan kamu kurum ve kuruluşları, 13 üncü maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görev ve yetkileri kapsamında ihtiyaç duydukları adli sicil ve arşiv kayıtlarını, doğrudan Adli Sicil ve Arşiv Kayıtları Paylaşım Sisteminden sorgulamaya başlar; vatandaşlardan doğrudan adli sicil veya arşiv kaydı isteyemez.”

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde resmî işlemlerde ve özellikle de yargı alanında, tebligatla ilgili problemler önemli bir yer işgal etmektedir. Tebligat, yargılamada, temelini Anayasada ve temel insan haklarında bulan adil yargılanma hakkı, onun devamı niteliğindeki hukukî dinlenme hakkı, bu çerçevede kişinin kendisi ile ilgili yargılamadan haberdar olma ve bilgilendirme hakkıyla doğrudan ilgilidir. Tebligattaki yanlışlık, eksiklik ve usulsüzlük adil yargılanma hakkı ihlâline kadar varacak sonuçlar doğurabilecektir. Tebligatın bir yandan güvenli ve doğru şekilde yapılması, diğer yandan da mümkün olan en kısa sürede, en ucuz ve en basit şekilde yapılması gereklidir. Bu hassas denge, tüm tebligat işlemlerinde gözetilmeli, gerek yapılacak kanunî düzenlemelerde gerekse uygulamada mutlaka göz önünde tutulmalıdır. Ancak, ne kadar ideal düzenleme yapılırsa yapılsın, bu konuda uygulamacıların bilgileri, tutumları ve eğitimleri de önemlidir. Bu açıdan ilgililerin bu konudaki hassasiyeti, Tebligat Kanunu uygulamasının başarısında özel öneme sahiptir.

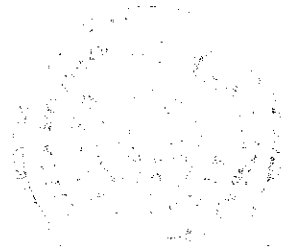
Yukarıda belirtilen amaçları sağlamak ve ortaya çıkan sorunların önüne geçmek, bir yandan da zaman içindeki gelişmelere intibak sağlamak ve bu gelişmelerden yararlanmak üzere 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununda bazı değişiklikler yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu değişikliklerin başında, tebligat çıkartmaya yetkili mercilerin, konuyla ilgili mevzuattaki değişikliklere paralel şekilde yeniden düzenlenmesi gelmektedir.

Uygulamada yaşanan sorunları önlemek üzere Tasarıda yer verilen en önemli değişiklik, 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununda kabul edilen "adres kayıt sistemi"nin Tebligat Kanununa intibakının sağlanmasıdır. Madde gerekçelerinde de belirtildiği üzere, yapılan bu değişikliklerle, tebligat bakımından büyük kolaylık sağlanacak; zaman, emek ve para kaybı önlenecek; şikâyetler önemli ölçüde giderilmiş olacaktır. Hatta bu yolla, bazen on-onbeş tebligatla dahi sonuç elde edilemeyen durumlarda (ilânen tebligatın gerektirdiği istisnâî hâller hariç), en fazla iki veya üç tebligatla sorun çözülebilecektir. Her tebligatın yargılamada birkaç aylık süre kaybına sebebiyet verdiği düşünülürse, bunun sağlayacağı yararın, hem ekonomik açıdan hem de yargılamaya sağladığı katkı bakımından önemi açıktır. Tasarıda, adres kayıt sistemi esas alınarak 7201 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde değişiklik yapılmış ve yenilikler getirilmiştir. Buna uygun olarak, uygulamada sıklıkla başvuru Kanunun 10 uncu, 21 inci ve 35 inci maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerle, özellikle adil yargılamadaki makul süre unsurunun gerçekleşmesine önemli katkı sağlanacak, diğer yandan da tebligatın güvenli bir adrese yapılması imkânı doğacaktır.

Tasarıdaki diğer bir değişiklik ve yenilik ise kural olarak ihtiyarî şekilde elektronik yolla tebligat imkânının getirilmesi ve bununla bağlantılı olarak klasik ilânen tebligat yanında elektronik ilânen tebligatın da kabul edilmesidir.

Yurt dışındaki Türk vatandaşlarına yapılacak tebligatta da daha basit ve kolay bir yol kabul edilmiş ve bu yönde değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, Tasarıda uygulamada yerleşmiş olan ancak tam olarak kanunî temeli bulunmayan, mahkeme, savcılık veya icra kalemlerinde yapılan doğrudan tebligatla ilgili kanunî düzenleme yapılmakta ve bu tebligatın usûlü belirtilmektedir.

Adli sicil ve arşiv kayıtlarının temini, vatandaşlarımızın resmî işlemlerini yerine getirirken en fazla zorluk yaşadığı konulardan biridir. Nitekim, okul kayıtlarından iş başvurusuna kadar pek çok resmî işlemin gerçekleştirilmesi için yılda yaklaşık onbeş milyon adli sicil başvurusu yapılmaktadır. Bu başvurular, vatandaş tarafından şahsen savcılıklara gidilerek yapıldığı için özellikle büyük şehirlerde önemli zaman, enerji ve maddî kayıplara yol açmakta, ilave trafik yoğunluğu oluşturmakta ve sonuç olarak bu başvurular için yol süreleri dahil yaklaşık iki ila dört saat arasında zaman harcanmaktadır. Bu ise yıllık 30-120 milyon saat zaman kaybı anlamına gelmektedir.

Oysa günümüz teknolojisi sayesinde adli sicil ve arşiv kayıtlarının fiziken adliyelere gitmeden temin etmek mümkün olduğu gibi, esasen mevcut teknolojik imkanlar göz önüne alındığında, bir kamu kurumunun bir başka kamu kurumunun elinde bulunan bir bilgiyi vatandaşın kağıt ortamında, ibrazını istemesine gerek kalmamıştır. Yapılan düzenleme ile adli sicil ve arşiv kayıtlarının vatandaşlardan istenmesinin önüne geçilmiştir.

Bu bilgiler hassas kişisel veriler olup, adli sicil ve arşiv sorgulaması yapacak yetkili kişilerin muhtemel suiistimallerine karşı gerekli müeyyide mekanizması da 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 136 ncı ve devamı maddelerinde yer almaktadır. Bununla birlikte, suiistimallere karşı sadece zikredilen müeyyide mekanizması ile yetinilmemiş, bunun yanı sıra, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak olan yönetmelik ile; ilgili maddelerin uygulanmasına, teknik altyapıya, kurulacak sistemlerin güvenliğine, kişisel verilerin korunmasına, sorgulanan adli sicil ve arşiv kayıtlarının imhasına ilişkin hususların düzenleneceği hükme bağlanarak, Kanunun yanı sıra daha detaylı bir şekilde ikincil mevzuat vasıtasıyla da vatandaşların özel hayatları koruma altına alınmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Tebligat Kanununun 1 inci maddesinde tebligat çıkartmaya yetkili merciler tek tek ve sınırlı olarak sayılmıştır. Bu çerçevede tüm kamu kurumları kapsama alınmamış, yargı mercileri, belediyeler, köy tüzel kişilikleri, barolar ve noterler açıkça belirtilerek, bunun dışında “genel ve katma bütçeli daireler” şeklinde bir sınır çizilerek, bunların tebligat çıkartabileceği kabul edilmiştir. Ancak zaman içinde, mevzuatta değişiklikler olmuş ve özellikle “genel ve katma bütçeli daireler” ifadesi mevzuattan çıkartılmış olmasına rağmen, Tebligat Kanununda bu ifade kalmıştır.

Bu nedenle, özellikle mevzuattaki bu yönde yapılan değişiklikler dikkate alınarak, Tebligat Kanununun 1 inci maddesi, önceki hükme paralel şekilde yeniden düzenlenmiştir. Bu yeni düzenlemenin amacı, tebligat çıkartabilecek mercilerin kapsamının genişletilmesi değil, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda kabul edilen yeni terminolojiye uyum sağlamaktır. Bu bağlamda, 5018 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre merkezî yönetim kapsamında kabul edilen ve anılan Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumları ile il özel idareleri, belediyeler, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterler tebligat çıkartmaya yetkili kurumlar olarak kabul edilmiştir.

Kanunun 1 inci maddesinde tebligatın hangi usûllerle yapılacağı da genel olarak belirtilmiştir. Bugüne kadar tebligat, posta idaresi veya memur vasıtasıyla yapılmaktadır. Ancak, Kanuna eklenen “Elektronik tebligat” başlıklı 7/a maddesiyle, elektronik yolla tebligat yapılması yöntemi de kabul edildiğinden, bu değişikliğe uyum sağlamak ve bu yeni tebligat usûlüne temel oluşturmak üzere, hükümler arasında bir boşluğa sebebiyet vermemek için, elektronik ortamda yapılacak tebligat da ayrıca belirtilmiştir.

MADDE 2- Son yıllarda bilişim alanında oldukça önemli ilerlemeler yaşanmış ve bu ilerlemeler sonucu ortaya çıkan yenilikler hayatın tüm alanlarına yayılmıştır. Bilişim alanında yaşanan bu gelişmelere adalet camiası da ilgisiz kalamamış ve birçok konuda bilişim teknolojilerinin sunduğu imkanları ve kolaylıkları günlük iş hayatına taşımıştır. Nitekim bu kullanımlar zamanla artmış ve Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) vasıtasıyla bilişim teknolojilerinin yaygın olarak tüm Türkiye yargı birimlerinde kullanılması sağlanmıştır. Zira elektronik iletişim, klasik yöntemlere göre çok daha süratli ve çok daha az maliyetli bir iletişim yoludur. Bu yeni iletişim fırsatı, İtalya, İspanya ve Avusturya gibi bazı gelişmiş ülkelerde erken fark edilmiş ve yargı alanındaki tebligatın elektronik yolla yapılması için bazı yeni düzenlemelere ve uygulamalara gidilmiştir. Bu gelişmelere paralel olarak e-adalet konusunda örnek gösterilen ülkemizde de elektronik tebligat müessesesinin uygulamasına bu madde vasıtasıyla başlanacaktır.

Bu alandaki gelişmelerin yeni olması, herkesin şu anda bir elektronik adresi kullanamaması gibi hususlar dikkate alınarak, e-tebligatın kural olarak zorunlu olmaması esası kabul edilmiştir. Şu anda e-tebligatı kabul eden ülkelerde de henüz bu yöntem zorunlu değildir, alternatif olarak sunulmaktadır. Bu gerekçelerle, maddenin birinci fıkrasında, e-tebligat bir zorunluluk değil, kullanmak isteyenler için bir kolaylık ve imkân olarak sunulmuştur. Özellikle her gün yargı alanında tebligatla karşılaşan avukatların, istedikleri takdirde bu yolla daha seri usûllerle tebligat yapabilmelerinin önü açılmıştır. Bu şekilde, e-tebligatın uygulama alanı kazanması ve yaygınlaşması da mümkün olabilecektir.

Birinci fıkrada, bir kimseye bu yolla tebligat yapılabilmesi için, kendisinin önce tebligata elverişli bir elektronik adres vermesi aranmıştır. Fıkrada, "tebligata elverişli elektronik adres" ifadesi özellikle kullanılmıştır. Ayrıntısı, maddenin son fıkrasındaki atıf sebebiyle, yönetmeliğe bırakılmakla birlikte, herhangi bir elektronik adres değil, ancak "tebligata elverişli" elektronik adres tebligat için esas alınacaktır. Zira, merkezi Türkiye'de olmayan ve kontrol edilemeyen, denetlenemeyen bir elektronik adres birçok sakıncayı doğurabilir.

Normal tebligatta, tebligatın ulaşıp ulaşmadığı veya tarihi ve benzeri hususları kontrol etmek bakımından posta idaresinden sorulabilmesinde olduğu gibi, e-tebligatın da benzer şekilde kontrol edilebilir ve güvenilir olması gerekir. Bu çerçevede, merkezî ve resmî bir elektronik adresin esas alınarak, e-tebligatın yapılması kuralı kabul edilmiş, ancak tebligata elverişli elektronik adresle ilgili hususların ayrıntılı düzenlenmesi yönetmeliğe bırakılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, tek istisna olarak sermaye şirketleri bakımından e-tebligat zorunlu kılınmıştır. Tüzel kişiler içinde bu konuda en uygun olanlar sermaye şirketleridir. Zira, sermaye şirketleri nitelikleri gereği güven uyandırmak, sağlıklı bir organizasyon yapmak ve belirli ölçüde de şeffaf olmak durumundadır. Sermaye şirketlerinin internet sayfası oluşturması ve bu tür teknolojik gelişmeleri takip etmesi gibi zorunluluklar da gündemde bulunmaktadır. Bu hususlar dikkate alındığında, e-tebligatın yaygınlaştırılmasını sağlamak üzere uygun bir zemin de oluşturulmuş olacaktır. Sermaye şirketlerinin bu yolla resmî işlemlerde daha hızlı iletişim kurmaları ve tebligat almaları da mümkün hâle gelebilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, elektronik yolla tebligatın zorunlu hâllerde yapılamaması hâli düzenlenmiştir. Birinci fıkrada iradî olarak, ikinci fıkrada ise zorunlu olarak tebligatın elektronik ortamda yapılması esası benimsenmiştir. Ancak, bazen elektronik yolla tebligat yapılması mümkün olmayabilir ve bu durum, tebligatı çıkartan veya muhataptan kaynaklanmayabilir. Örneğin, elektronik postaların engellenmesi, teknik altyapının zarara uğraması, istem dışı engellemeler gibi durumlarda, birçok yönden önem taşıyan tebligatın yapılamaması ve bunun da muhatabın iradesi dışı gerçekleşmesi söz konusu olacaktır. Zorunlu sebeplerle elektronik yolla tebligat yapılamıyorsa, tebligatın amacını ortadan kaldırmamak için, alternatif olarak diğer tebligat yollarının devrede kalması ve uygulanabilmesi mümkün olmalıdır. Fıkrada bu imkanın, yani diğer yollarla tebligatın açık olduğu düzenlenerek bir boşluğun doğmaması amaçlanmıştır.

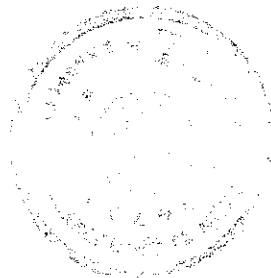
Maddenin dördüncü fıkrasında, elektronik yolla tebligatın ne zaman yapılmış sayılacağı açıklığa kavuşturulmuştur. Buna göre, e-tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihte değil, ulaştığı tarihi izleyen üçüncü günün sonunda yapılmış sayılacaktır. Her ne kadar (sermaye şirketleri dışında) e-tebligatın ihtiyarî olması esası kabul edilmişse de kişilerin fizikî ortamda bulunmayan elektronik adreslerini her gün kontrol edemeyebilecekleri ve kendileri izin vermedikçe onların yerine bir başkasının da bu adrese ulaşması söz konusu olamayacağından, üç günlük süre öngörülmüştür. Bu şekilde üç gün sonra tebligat yapılmış sayılsa da bu usûl, klasik tebligata göre yine de hızlı olacaktır. Burada hesaplama bakımından, elektronik yolla tebligatın muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarih dikkate alınmaksızın, bu tarihi takip eden üçüncü günün sonunda tebligat yapılmış sayılacaktır. Örneğin, elektronik posta 1/12/2009 tarihinde elektronik posta kutusuna ulaşmışsa, bugün hesaba katılmayacak, bugünü takip eden üçüncü günün sonunda, 4/12/2009 tarihi bittiğinde tebligat yapılmış sayılacaktır. Dolayısıyla süre 5/12/2009'da işlemeye başlayacaktır.

Kanunda tüm ayrıntıların yer alması mümkün olmadığı gibi, gelişen şartlara göre Kanunda kısa aralıklarla değişiklik yapmak da doğru olmayacağından, son fıkrada, elektronik yolla tebligata ilişkin ayrıntıların yönetmelikte düzenleneceği belirtilmiştir. Bu şekilde, genel çerçevesi Kanunda ortaya konulan ve düzenlenen hükümlerin ayrıntıları yönetmeliğe bırakılmıştır.

MADDE 3- Tebligat Kanununun 10 uncu maddesine eklenen ikinci fıkra ile tebligata ilişkin sorunların belki de en önemli kısmının çözüme kavuşturulması amaçlanmıştır. Uygulamada özellikle gerçek kişilerin adreslerinin tam olarak tespit edilememesi sebebiyle, resmî işlemlerde ve bilhassa yargılama sürecinde gereksiz birçok tebligat yapılmakta, bu ise süreci oldukça uzatmakta, zaman, emek ve para harcanmasına yol açmaktadır. Hatta, Ülkemizde yargılama ile ilgili aksamaların en başında tebligat sorununun geldiği söylenebilir. Yapılan düzenlemeyle bu sorunun önemli ölçüde çözümlenmesi amaçlanmıştır. Daha önce, sağlıklı bir adres veri sistemi mevcut değilken, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunuyla günümüzde merkezî ve kapsamlı bir adres kayıt sistemi oluşturulmuş bulunmaktadır. Bu sistemden şu anda tüm kuruluşlar, kişisel veriler korunmak suretiyle yararlanabilmektedir. Adres kayıt sistemi, farklı bileşenlerle kontrol edilmekte ve güncellenmektedir. Bu sayede gerek Türkiye’de bulunan Türk vatandaşları ve yabancılar, gerekse yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının yerleşim yerleri kayıt altına alınmış bulunmaktadır. Hatta bu sistem içinde kişilerin yerleşim yeri adresleri yanında ikincil ve üçüncül adresleri de kayıtlı hâle getirilebilmektedir. Kısaca, artık bir kişinin adresinin bilinmemesi, çok düşük bir ihtimal olarak karşımıza çıkacaktır. Bu sistemi düzenleyen 5490 sayılı Kanuna göre, yürütülecek iş ve işlemlerde bu sistemdeki adresin esas alınacağı da hükme bağlanmıştır. Yani, adres kayıt sistemindeki adresi kabul etmek hem fiilî hem de kanunî bir zorunluluktur.

Yapılan yeni düzenlemeyle, önce yine bilinen en son adrese tebligat yapılacaktır. Böylelikle, muhataba daha kolay ulaşılabilecek bir adres biliniyorsa oraya tebligat yapılması imkânı açık tutulmuştur. Ancak, tebligatın yapılmasını isteyen veya tebligatı çıkartan makamın bildirdiği adresin, tebligata elverişli olmadığına anlaşılması ya da bu adrese tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın 5490 sayılı Kanuna göre adres kayıt sistemindeki adresi bilinen son adresi olarak kabul edilerek, tebligat buraya yapılacaktır. Yukarıda açıklanan gerekçelerle, adres kayıt sistemindeki adres, kişinin resmî tebligat adresi olarak kabul edilmiştir. Bu gerekçeler yanında, bir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı olmak aynı zamanda belirli yükümlülükleri de içermektedir. Bir vatandaşın adresini doğru bir şekilde bildirmesi ve kendisine ulaşılabilmesi önemlidir. Hiç kimse, adres değişikliğini bildirmemek suretiyle ihmalî veya adresini belirsiz hâle getirecek kötü niyetli davranışlarıyla hak elde etmemelidir. Hukuk düzeni, kişinin açık ihmal veya kötü niyetini korumaz. Kaldı ki, yeni adres kayıt sistemi sadece beyana değil, aynı zamanda değişik bileşenlere göre adres tespiti ve doğrulaması yapmakta, kişinin resmî işlemlere esas olacak yerleşim yeri adresi başta olmak üzere, ikincil ve diğer adreslerini de kaydetmektedir. Şu anda tüm adres araştırmaları bu adres kayıt sistemi esas alınarak yapılmaktadır. Adres kayıt sistemi dışında ayrıca bir adres araştırması yapılmayacaktır. Bu açıdan, adres kayıt sistemindeki adres, başkaca araştırma yapılmasını gerekli kılmayan son adres olarak kabul edilmiştir. Bu durumda, ne tebligatı çıkartan merciin ne de posta memurunun başkaca bir adres araştırması yapmasına gerek bulunmamaktadır.

Adres kayıt sistemiyle ilgili olarak yapılan bu düzenlemenin sonucu olarak gereksiz zaman, iş gücü ve maddî kaybın önüne geçmek için, bilinen adrese yapılan tebligatın karşılıksız kalması hâlinde adres kayıt sistemindeki adrese yapılan tebligatın geçerli sayılacağı kabul edilmiştir. Bu yeni düzenleme, tebligatla ilgili temel sorunların hukukî bakımdan önemli bir kısmını çözebilecek mahiyettedir.

Çok zayıf bir ihtimal olmakla birlikte, muhatabın adres kayıt sisteminde de bir adresi bulunmuyorsa, bu durumda ancak o zaman adresi meçhul sayılarak, 28 inci maddedeki araştırmanın ardından ilânen tebligat yapılacaktır. Yeni düzenlemeyle birlikte adres kayıt sisteminde bir adres mevcut olduğu sürece, adresin meçhul sayılması ve adres araştırması yapılması mümkün değildir. Bu sebeple 28 inci madde hükmünün uygulanması oldukça istisnâ kullanılabilecek bir hâl olacaktır.

MADDE 4- Tebligat Kanununun 21 inci maddesi çok sık uygulanan bir hükümdür. Bu maddede, muhatap veya kendisine tebliğ yapılabilecek kimselerden hiçbiri tebliğ adresinde bulunmaz veya bulunduğu hâlde tebellüğden imtina ederse, hangi yolun izleneceği belirtilmiştir. Bu durumda maddenin birinci fıkrasındaki yol izlenerek tebligat yapılacaktır.

Bu maddeye ikinci fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkra, üçüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiştir. Eklenen fıkrayla adres kayıt sistemindeki adrese tebligat yapılması hâlinde izlenecek yöntem belirtilmiştir. Zira, 10 uncu maddede yapılan değişiklikle birlikte, bilinen en son adrese çıkartılan tebligattan sonuç alınamazsa, adres kayıt sistemindeki adres esas alınacak, başkaca araştırma yapılmadan tebligat o adrese yapılacaktır. Böyle bir durumda, muhatabın adresi, adres kayıt sisteminde görülmek ve kaydedilmekle birlikte, kendisi o adreste hiç bulunmaz ya da sürekli şekilde o adresten ayrılmış olursa, tebliğ memurunun evrakı iade etmemesi, 21 inci maddeye göre tebliğ işlemlerini yapması gereklidir. Zira, adres kayıt sistemindeki adres, nihâi adres olarak kabul edilecektir. Muhatap adresini değiştirmişse, bu değişikliği belirli bir süre içinde ilgili mercilere bildirmek zorundadır.

Yeni düzenlemeye göre, adres kayıt sistemine çıkartılacak tebliğ evrakında, tebliğin, “adres kayıt sistemi”ndeki adrese çıkartıldığının açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Böylece tebliğ memuru, yapacağı tebligatın bu çerçevede bir tebligat olduğunu bilerek hareket edecektir. Böyle bir durumda muhatabın adres kayıt sistemindeki adresinde oturmamış olduğu veya sürekli olarak ayrıldığı tespit edildiğinde, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza mukabilinde teslim ederek tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştıracaktır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılacaktır. Bu durumda komşu, kapıcı ya da yöneticiye haber verme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu fıkrayla, muhatabın gerçek adresini ilgili mercilere bildirmemesi durumunda, adres araştırması yapma zorunluluğu ortadan kaldırılmaktadır.

MADDE 5- Tebligat Kanununun 23 üncü maddesi tebliğ mazbatasında yer alması gereken hususları düzenlemektedir. Tebliğ mazbatasının içereceği hususlar oldukça önem taşımaktadır. Bu çerçevede, mazbatada tebligatın neden yapıldığı ve neden yapılamadığının da belirtilmesi ve belgelendirilmesi gerekir. Özellikle adreste bulunmama sebebi, bilhassa 20 nci veya 21 inci maddelerden hangisinin uygulanacağını tespiti bakımından önemlidir. Tebligat görevlileri zaman zaman adreste bulunmama sebebini mazbataya açıkça yazmamaktadır. Bunun önüne geçilmesi ve tebligatın usûlsüzlüğünü engellemek bakımından, “adreste bulunmama” sebebini de mazbataya yazılacağı hususu açık ve tereddütsüz bir düzenlemeye kavuşturulmuştur.

MADDE 6- Tebligat Kanununun 25/a maddesinde siyasî temsilcilikler aracılığıyla yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarına tebligat usûlü düzenlenmiştir. Bugüne kadar yurt dışı temsilciliklere gönderilen tebligat Adalet Bakanlığı aracılığıyla yapılmaktaydı. Maddeye eklenen yeni fıkrada bu hususta kolaylık getirilmiştir. Bu bağlamda, Türk vatandaşları bakımından, Adalet Bakanlığının aracılığı olmadan, doğrudan ilgili temsilciliğe tebligatın gönderilmesi usûlü kabul edilmiştir. Zira, Adalet Bakanlığının aracılığı sadece şekli hususların incelenmesi ile ilgilidir. Bu inceleme yargı organınca yapıp tebliğ evrakı gönderilebilecek, böylece hem zaman hem de para kaybı önlenecektir. Ayrıca, Türk yargı organının yine Türk vatandaşı olan taraf için doğrudan Türk temsilciliğini kullanarak tebligat yapması hiçbir sakınca doğurmayacak, bilakis birçok yarar sağlayacaktır.

Yukarıdaki gerekçelerle birlikte, çok özel durumlarda, ilgili yargı organının Adalet Bakanlığı aracılığıyla temsilcilik üzerinden tebligat yaptırması bazen gerekli olabilir. Bu gibi istisnaî durumlarda da bir sakıncanın ve boşluğun doğmaması için, hüküm emredici şekilde düzenlenmemiş, "gönderilebilir" ifadesi kullanılarak bu ihtimal de açık tutulmuştur. Böylece, gerektiğinde yargı organının ilgili temsilciliğe doğrudan değil, Adalet Bakanlığı aracılığıyla tebligatı ulaştırmasının önü de tamamen kapatılmamıştır.

MADDE 7- Maddede yapılan değişiklikle ilânen tebligatın elektronik ortamda yapılabilmesi mümkün hâle getirilmiştir. Burada ilânen tebligatın tamamen elektronik ortamda yapılması değil, diğer ilânen tebligat yöntemlerine ek bir şekilde düzenlenmesi kabul edilmiştir. Buna göre ilânen tebligatın, gazete yanında, ayrıca elektronik ortamda da yapılması gerekmektedir.

Aslında ilânen tebligat farazî bir tebligattır. Zira, ilânı, muhatabın görüp görmeyeceği, bu tebligattan haberdar olup olamayacağı meçhuldür. Bu sebeptendir ki, ilânen tebligat, en son çare olarak ve araştırmalara rağmen muhataba ulaşamama ihtimaline karşı düzenlenmiştir. Elektronik ortamda yapılacak ilânen tebligattan haberdar olma ihtimali, klasik yöntemlerle yapılan ilânen tebligata göre çok yüksektir. Bir kimsenin her gazeteyi okuması ya da her ilâna bakması mümkün değildir; ancak bir arama motorundan veya ilgili elektronik resmî ilân ortamına girerek ilânen tebligatı öğrenmesi mümkündür. Tüm bu yararları dikkate alındığında, klasik yöntemler yanında elektronik ortamda da ilânen tebligat yapılması kabul edilmiştir.

MADDE 8- Kanunun 35 inci maddesi ile ilgili olarak, tebligata elverişli adresin bulunamaması veya bu maddenin uygulanmasındaki bilgi eksikliği gibi nedenlerle uygulamada birçok sorun ortaya çıkmaktadır. Bu konuda ortaya çıkan sorunlar, gerçek kişiler bakımından adres kayıt sisteminin oluşturulması sebebiyle bundan böyle giderilebilecek niteliktedir. Tüzel kişiler bakımından ise adresleri farklı şekillerde tutulan sicil ve kayıtlarda bulunduğundan, bu resmî kayıtlarındaki adreslerinin esas alınması gereklidir.

Maddenin birinci fıkrası aynen muhafaza edilmiştir. Buna göre, daha önce kendisine usûlüne uygun şekilde tebligat yapılmış kimse, adresini değiştirdiğinde yenisini bildirirse, tebligat bu yeni adrese yapılır. İkinci fıkradaki yeni düzenleme sonucu, daha önce kendisine tebligat yapıp da adresini değiştiren ve bunu bildirmeyen kişiye ne şekilde tebligat yapılacağı hususu yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, adresini değiştiren, ancak yeni adresini yargı organına bildirmeyen kişi, gerçek kişi ise, öncelikle adres kayıt sisteminde kayıtlı adresine tebligat yapılacaktır. Adres kayıt sistemi oluşturulduğundan, tebligat memurunun ayrıca adres araştırması yapması yöntemi terkedilmiştir.

Gerçek kişiler bakımından adres kayıt sisteminde bir adresin bulunmaması çok zayıf bir ihtimaldir. Ancak zayıf da olsa, bu ihtimalin gerçekleşmesi durumu da gözetilerek, evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılacağı ve bunun da tebligat tarihi sayılacağı şeklindeki fıkranın geri kalan kısmı aynen muhafaza edilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası, tüzel kişiler bakımından özel ve açık bir düzenleme getirmektedir. Tüzel kişilerin adreslerinin, bir sicil veya resmî kayıta belirli olması sebebiyle meçhul olması düşünülemez. Bu çerçevede daha önce kendilerine tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adreslerinin esas alınacağı ve bu madde hükümlerinin uygulanacağı açıkça düzenlenmiştir.

Maddeye yeni eklenen son fıkrada ise, yurt dışında bulunan Türk vatandaşları bakımından 35 inci maddenin nasıl uygulanacağı hususu açıklığa kavuşturulmuştur. Bu düzenleme ile daha önce kendisine yurt dışında tebligat yapılan Türk vatandaşlarının da adres değişikliklerini ilgili yargı organına bildirmesi zorunluluğu kabul edilerek, bu değişiklik bildirilmediğinde nasıl bir yol izleneceği belirtilmektedir. Daha önce kendisine usûlünce tebligat yapılan kimse adresini değiştirdiği hâlde bu değişikliği bildirmese, önce adres kayıt sistemindeki adresine bakılacaktır. Çünkü, yurt dışındaki Türk vatandaşları bakımından da adres kayıt sisteminde açık adres kaydı tutulmaktadır. Zayıf bir ihtimal de olsa, adres kayıt sisteminden de yerleşim yeri adresi tespit edilemezse, bu kişinin yurt dışında daha önce usûlüne uygun şekilde tebligat yapılan adresine, Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslğunca Kanunun 25/a maddesine göre gönderilen bildirim adresine ulaştığının belgelendiği tarihten itibaren otuz gün sonra tebligat yapılmış sayılacaktır. Bu yöntem, aynı zamanda Kanunun 25/a maddesindeki yöntemle uyumlu bir düzenleme olup, ortaya çıkacak belirsizlikleri gidereceği gibi, bu yolla ortaya çıkacak zaman ve para kaybının da önüne geçilmiş olacaktır.

MADDE 9- Maddeyle, sadece celse esnasında doğrudan tebligat düzenlenmekte iken, yapılan değişikliklerle aynı zamanda mahkeme, savcılık kalemlerinde ve icra dairelerinde yapılan tebligat da madde kapsamına alınmıştır. Uygulamada özellikle avukatlara, dilekçelerin, belgelerin veya kararların mahkeme veya savcılık kaleminde ya da icra dairelerinde elden ve memur aracılığıyla tebliğ edildiği görülmektedir. Bu, kısa, ucuz ve pratik bir tebligat yöntemidir. Ancak, uygulamada başvuru bu yöntemin tam bir kanunî dayanağı yoktur. Değişiklikle birlikte uygulamada izlenen bu yöntem kanunî bir çerçeveye kavuşturulmuştur. Böylece, kalemde taraflara, katılana ve vekillere imza karşılığında belgelendirilerek yapılan tevdi, tebliğ olarak kabul edilmiştir.

Celse ve kalemde yapılan tebligatın nasıl yapılması gerektiği de açıkça belirtilmiştir. Buna göre, tebligat yapılan kişinin (taraf, katılan veya vekil) imzası alınarak ve tebliğ konusu da belirtilerek, tebligatın belgelendirilmesi gerekmektedir. Bu şekilde tebligat yapılması hâlinde, ayrıca tebliğ mazbatasının düzenlenmesi gerekmeyecektir. Zira, bu tür tebligat ya mahkeme tutanağı veya mahkeme kalemindeki belgelerle belgelendirilmektedir.

MADDE 10- Maddede özellikle adres kayıt sisteminin oluşturulması sebebiyle, tapu idaresince yapılacak tebligat yeniden düzenlenmiştir. Adres kayıt sistemi oluşturulduğu için, ikinci fıkradaki adres belirsizliği ve ilânen tebligat ihtiyacı ortadan kalktığından bu yöndeki düzenleme kaldırılmıştır. Birinci fıkraya, hak sahibinin adresinin bilinmemesi durumunda, adres kayıt sistemindeki adresin tebligat adresi sayılacağı şeklinde cümle eklenmiştir.

MADDE 11- Maddeyle, Kanunun 60 ıncı maddesi değiştirilerek Tebligat Tüzüğü yerine geçmek üzere bir yönetmelik hazırlanması öngörülmektedir.

MADDE 12- Maddeyle, 60 ıncı maddede belirtilen yönetmeliğin bu Kanunun yayımını izleyen altı ay içinde hazırlanması ve anılan yönetmeliğin yürürlüğe konulmasına kadar Tebligat Tüzüğü'nün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunması öngörülmekte ve mevzuatta Tebligat Tüzüğüne yapılan atıfların yönetmeliğe yapılmış sayılması hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, Kanunun amacına ulaşabilmesi için en önemli husus elektronik ortamda tebligatın yapılabilmesi için teknik altyapının zamanında yerine getirilmesidir. Kamu kurum veya kuruluşları ile kişiler arasında elektronik yolla yapılacak tebligatın hukuken ve teknik olarak güvenli ve geçerli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan sistemin altyapısı PTT Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilecektir. Genel Müdürlüğe daha önce sistemi uygulayan uluslararası örneklerdeki tecrübe dikkate alınarak azamî bir yıllık süre verilmiştir. Böylece, hâli hazırda resmî tebligatı fizikî ortamda yapma görevi ve inhisarı olan PTT'ye, elektronik tebligat konusunda da bu görevi yürütmesi hususunda tekel olma hakkı verilmiştir.

MADDE 13- Ülkemizde adli sicil kaydı yılda yaklaşık onbeş milyon vatandaşımızı ilgilendirmektedir. Buna bağlı olarak Adalet Bakanlığı bu hizmeti sunmak için çok sayıda personel istihdam etmektedir. Adli sicil ve arşiv kayıtlarında sorgulamaların elektronik ortamda Adli Sicil ve Arşiv Kaydı Paylaşım sistemi üzerinden sunulmaya başlanmasıyla bu personelin başka alanlarda çalıştırılması kamuda kaynak artışı sağlayacaktır.

Adalet Bakanlığı, kişilere adli sicil veya arşiv kaydı belgelerini beş TL'ye vermektedir. Adalet Bakanlığının 2007 yılında vatandaşlardan almış olduğu ücret toplamı yaklaşık kırkbeş milyon TL'ye ulaşmıştır. Ancak, vatandaşlar için ulaşım masrafları, otopark ücreti, mesaiden feragat, sırada bekleme süreleri dikkate alındığında görünmeyen masrafların çok daha fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu hizmetten yararlanma, vatandaşlarımıza, standart maliyet modeli yöntemiyle yapılan hesaplamalara göre yaklaşık ikiyüz milyon TL'lik yük oluşturmaktadır.

Madde ile 5352 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi değiştirilmiştir. Tüm kamu kurum ve kuruluşlarına, görev ve yetkileri ile sınırlı olmak üzere, gerçek kişilere ise güvenli elektronik imzaları vasıtasıyla, sadece kendileri ile ilgili olmak şartıyla, doğrudan adli sicil ve arşiv kayıtlarını sorgulama imkânı getirilmektedir.

Bu düzenleme ile; maddenin eski hâlinde de olduğu üzere mahkeme, hâkim, askerî hâkim, Cumhuriyet başsavcılığı ve askerî savcılık makamları, bir suça ilişkin soruşturma ve kovuşturma kapsamında adli sicil ve arşiv kayıtlarında doğrudan doğruya sorgulama yapabileceklerdir. İkinci fıkraya göre ise kolluk ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, Adalet Bakanından gerekli izni almak suretiyle, görev ve yetkileri kapsamındaki ihtiyaç duydukları adli sicil ve arşiv kayıtlarını doğrudan Adli Sicil ve Arşiv Kayıtları Paylaşım Sisteminden sorgulayabileceklerdir. Bununla birlikte, Adli Sicil ve Arşiv Kayıtları Paylaşım Sistemi veri tabanındaki bilgilerin tamamı toplu hâlde hiçbir kuruma veya kişiye verilemeyecektir. Diğer taraftan, adli sicil ve arşiv bilgileri hassas kişisel veriler kapsamında değerlendirilen kişisel veriler arasında yer aldığından, sorgulanan adli sicil ve arşiv kayıtlarına ilişkin bilgi ve belgelerin, sorgulama yapan kurumlarda sorgulamayla ilgili iş ve işlemin tamamlanmasından sonra hiçbir şekilde muhafaza edilmeyeceği veya kayıt altına alınamayacağı açıkça vurgulanarak, bu bilgi ve belgelerin sorgulamanın tamamlanmasından sonra imha edileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında gerçek kişiler, kendileri ile ilgili adli sicil ve arşiv kayıtlarını güvenli elektronik imza veya yönetmelikte sayılan güvenli kimlik doğrulama araçlarını kullanarak sorgulama yapabilmelerine imkan tanınmıştır. Sorgulama sonucu oluşturulan elektronik imzalı adli sicil belgesi talep sahibine elektronik ortamda güvenli bir şekilde ulaştırılacaktır.

Dördüncü fıkrada, Adli Sicil ve Arşiv Kaydı Paylaşım Sisteminden elektronik ortamda, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişilerce yapılacak sorgulamalardan ücret alınmaması hükme bağlanmıştır.

Beşinci fıkrada, maddenin uygulanmasına yönelik hususların Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

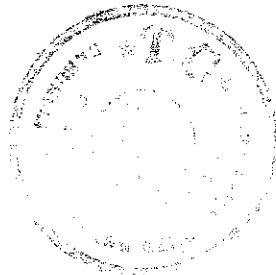
MADDE 14- Madde ile 5352 sayılı Kanuna geçici 3 üncü madde eklenmektedir. Geçici 3 üncü madde ile Kanunun 13 üncü maddesinin uygulanması bakımından kamu kurum ve kuruluşlarına maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde teknik altyapılarını kurmaları amacıyla geçiş süreci öngörülmüştür.

Ayrıca, 13 üncü maddede belirtilen yönetmeliğin hazırlanma süreciyle ilgili düzenleme yapılmıştır.

Diğer taraftan, kamu kurum ve kuruluşlarının maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde gerekli altyapıyı kurup Adalet Bakanından gerekli izni aldıktan sonra, vatandaşlardan doğrudan adli sicil veya arşiv kaydı isteyemeyeceği açıkça hükme bağlanmıştır.

MADDE 15- Yürürlük maddesidir.

MADDE 16- Yürütme maddesidir.

T/ 1423

MADDE 15- Bu Kanunun;

- a) 1 inci maddesiyle değiştirilen 7201 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan elektronik ortamda tebligata ilişkin hüküm ile 2 nci maddesi yayımı tarihinden bir yıl sonra,
b) 7 nci maddesi yayımı tarihinden dokuz ay sonra,
c) 13 üncü maddesiyle değiştirilen 5352 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları yayımı tarihinden bir yıl sonra,
ç) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.

MADDE 16- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 C. ÇİÇEK Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H. KIZICI Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 N. EKREN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. AYDIN Devlet Bakanı
 M. BAŞEĞİOĞLU Devlet Bakanı	 K. TÖZMEN Devlet Bakanı	 N. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	 M. ŞİMŞEK Devlet Bakanı
 M. S. YAZICIOĞLU Devlet Bakanı	 E. BAĞIŞ Devlet Bakanı	 M. A. SAHİN Adalet Bakanı	 M. V. GONÜL Milli Savunma Bakanı
 B. ATALAY İçişleri Bakanı	 A. BABACAN Dışişleri Bakanı	 K. ÜNAKITAN Maliye Bakanı	 H. ÇELİK Milli Eğitim Bakanı
 F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKBAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı	 M. M. EKER Tarım ve Köylüleri Bakanı
 H. ÇALICI Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı V.	 M. Z. ÇAĞLAMAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı	 E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı
 V. ERDOĞLU Çevre ve Orman Bakanı			

Dosya No.

101-602

139